

ارزیابی مقاومت ارقام و هیبریدهای رایج آفتابگردان در استان آذربایجان غربی نسبت به بیماری سفیدک کرکی آفتابگردان*

EVALUATION OF SUNFLOWER CULTIVARS AND HYBRIDS FOR THEIR RESISTANCE TO *Plasmopara halstedii* IN WEST-AZARBAIJAN, IRAN *

فرناز شاپوران^{۱*}، رقیه همتی^۱، یوبرت قوستا^۲ و سیامک رحمانپور^۳

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۸/۳۰؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۱۰/۱۳)

چکیده

سفیدک کرکی آفتابگردان یکی از بیماری‌های مهم این محصول در استان آذربایجان غربی، به شمار می‌آید که در شرایط مساعد آب و هوایی برای گسترش بیماری، اپیدمی‌های خسارت‌زایی را ایجاد می‌نماید. با توجه به این که برای کنترل مؤثر بیماری‌های گیاهی کاربرد ارقام مقاوم یکی از روش‌های موثر و سالم در کنترل بیماری است، بنابراین ارزیابی مقاومت یا حساسیت ارقام نسبت به بیماری سفیدک کرکی آفتابگردان، در جهت تولید و استفاده از ارقام مقاوم در برنامه‌های اصلاح نباتات، می‌تواند نقش مهمی داشته باشد. لذا در طول فصل زراعی سال ۱۳۸۷، مقاومت هفت رقم گرده افشان باز و دو هیبرید آفتابگردان رایج کشت در استان آذربایجان غربی نسبت به نژاد ۱۰۰ شبه قارچ *Plasmopara halstedii* شناسایی شده در ارومیه با کاربرد روش غوطه‌ور کردن کامل گیاهچه‌ها در سوسپانسیون اسپور مورد ارزیابی قرار گرفت. در این بررسی‌ها نه علامت از علائم ماکروسکوپییک آلودگی به بیماری شامل مرگ گیاهچه، اسپورزایی روی برگ‌ها، اسپورزایی روی کوتیلدون و برگ‌ها، کوتولگی، موزاییک یا رنگ‌پریدگی برگ‌ها، بد شکلی، وجود زخم روی هیپوکوتیل و بالاخره کاهش رشد ریشه، روی بوته‌های مایه‌زنی شده، بر اساس نمره‌دهی در نظر گرفته شدند. ارقام و هیبریدهای آفتابگردان با استفاده از میزان شاخص شدت بیماری حاصل از امتیازهای این علائم، در پنج گروه مقاوم، نیمه‌مقاوم، نیمه‌حساس، حساس و فوق حساس قرار گرفتند. براین اساس ارقام رکورد، آرماویرسکی، آجیلی (آلستار)، ابلق، و پسته‌ای حساس، هیبریدهای ایروفلور و آذرگل نیمه‌مقاوم و ارقام مستر و لاکومکا مقاوم ارزیابی شدند.

واژه‌های کلیدی: آفتابگردان، ارقام و هیبریدها، سفیدک کرکی، مقاومت

جهت ملاحظه متن کامل مقاله به صفحات (169-176) متن انگلیسی مراجعه شود.

* بخشی از پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده اول، ارائه شده به دانشکده کشاورزی، دانشگاه زنجان

** مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: <mailto:behjatni@shirazu.ac.ir> / irfshapooran@yahoo.com

۱. به ترتیب دانشجوی سابق کارشناسی ارشد و استادیار بیماری شناسی گیاهی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه زنجان

۲. استادیار بیماری شناسی گیاهی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه ارومیه

۳. استادیار بخش تحقیقات دانه های روغنی، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر، کرج